



Lekcja 2: Artykuł rozwijający

Wprowadzenie do lekcji: Za chwilę przeczytasz artykuł, z którego dowiesz się, jak ludzie standardowo reagują na pojawienie się przeszkody, oraz jak do tego tematu podchodzą stoicy. Nauczysz się dzięki temu patrzeć na problemy z innej, bardziej korzystnej perspektywy.

Właściwe reagowanie na napotkanie przeszkody

Wyobraź sobie, że jesteś kupcem w starożytnej Grecji. Produkujeś piękne gliniane garnki. Wędrowiec powiedział Ci, że na północy wiele osób potrzebuje dokładnie takich garnków i chętnie je kupi. Pakujesz więc swój dobytek i ruszasz na północ. Wkrótce okazuje się jednak, że przed Tobą rozpościera się górski łańcuch, który niełatwo będzie pokonać. Możesz w różny sposób zareagować na napotkanie tej przeszkody:

- a) **użalaniem się nad sobą** – „o ja biedny(-na), nieszczęśliwy(-wa)! Zawsze mnie coś takiego spotyka. To takie niesprawiedliwe. Już mi tak dobrze szło. Tak niewiele brakowało, a wreszcie zostałem(-am) wynagrodzony(-na) za ciężką pracę.”
- b) **gniewem** – „Ej ty, góro! Wynoś się stąd! Stoisz mi na drodze. Muszę, jak najszybciej dojść do osady na północy i sprzedać mój towar. Co ty sobie myślisz. Przeszkadzasz mi. Znajdź sobie inne miejsce.”
- c) **rezygnacją** – „Aha, tu jest góra. No trudno, to nici z moich planów. Wracam do siebie. Wspaniała szansa przepadła.”
- d) **ignorowaniem** – „Tej góry tutaj tak naprawdę nie ma. Przejdę ten teren raz dwa i nawet się nie spoczę.”
- e) **walką** – „A masz, góro! Zaraz ci tak z kija przywalę, że zobaczysz! Zniszczę cię, rozwałę na kawałki, kamień po kamieniu!”
- f) **szukaniem nowych szans** – „No dobra, góra. Tego się nie spodziewałem(-łam). Nie chciałem(-łam) jej tutaj. Ale skoro już jest, to do czego może mi się przydać?”

Stoicy w starciu z górą wybierają ostatnią opcję. Akceptują rzeczywistość taką, jaka jest, zamiast się z nią kłócić czy z nią walczyć. Marek Aureliusz napisał w swoich *Rozmyślniach*:

Nasze działania mogą być blokowane... jednak nikt i nic nie może zablokować naszych intencji ani zmienić naszej postawy, ponieważ możemy się dostosowywać i przystosowywać. Nasz umysł przystosowuje się i wykorzystuje do własnych celów przeszkodę, która staje na naszej drodze.



Założmy, że oprócz mistrzowskiego lepienia garnków, opanowałeś także podstawy stoickiej filozofii. Zastanawiasz się, jak zmienić przeszkodę, w postaci góry, w błogostawieństwo.

Po pierwsze: jeśli wejdiesz na szczyt góry, będziesz mieć z niej dużo lepszy widok. Może się okazać, że do tej pory nie zmierzałeś(-łaś) w niewłaściwym kierunku. Wioska, w której możesz sprzedać swoje towary, jest na północnym wschodzie, a nie północnym zachodzie. Góra pozwoliła Ci uniknąć kosztownej pomyłki: wielodniowej, bezsensownej podróży.

Po drugie: idąc przez górę możesz znaleźć coś cennego. Złóże soli, miedzi albo złota. Wydobywając ten cenny surowiec zarobisz znacznie więcej niż na sprzedaży swoich garnków. Jak powiedział Marek Aureliusz:

Przeszkoda w działaniu przyspiesza działanie. To, co stoi nam na drodze, staje się drogą.

W tym przykładzie dzieje się to całkiem dosłownie. Przeszkoda na drodze bogactwa, w postaci góry, staje się drogą – źródłem bogactwa.

Po trzecie: konieczność oderwania się od lepienia garnków i ich sprzedawania, dała Ci czas na przemyślenia. Do tej pory nigdy się nie zastanawiałeś(-łaś), czym chcesz się w życiu zajmować. Twoja rodzina od pokoleń lepiła garnki. Ojciec nauczył Cię fachu i oczywiste było dla Ciebie, że przejmiesz rodzinny interes. „A może jednak zostałem(-łam) stworzona do innej roli?” – mówisz do siebie – „Świetnie radzę sobie w rozmawianiu z ludźmi, przekonywaniu ich do swojego sposobu myślenia. Przy lepieniu garnków nie mam, jak wykorzystać tego talentu... A może zajmę się dyplomacją, zostanę posłem? Do takiej pracy nadaję się dużo bardziej.”

Nie kontrolujesz tego, co się wydarzy. Decydujesz jednak o tym, jak na to odpowiesz. Przeszkoda może zostać po prostu przeszkodą: źródłem utrapienia, które uniemożliwi Ci zrealizowanie ważnego dla Ciebie celu. Z odrobiną wyobraźni możesz jednak zamienić przeszkodę w błogostawieństwo.

Podsumowanie i zapowiedź następnej lekcji: Stoicy uczą nas, by w każdej przeszkodzie, która pojawia się na naszej drodze, widzieć szansę. Jeśli ją tylko wykorzystasz, może się okazać, że pojawienie się utrudnienia nie było przekleństwem, a błogostawieństwem.

W lekcji trzeciej poznasz 5 inspirujących historii, w których z powodzeniem udało się taką zamianę przeprowadzić.

